

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕВАН СРЕМАЦ“
НИШ

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2016. ГОДИНУ

Ниш, новембар 2015. године

Садржај

1. Општи подаци

- 1.1. Делатност
- 1.2. Организација рада
- 1.3. Кадровска структура
- 1.4. Програмски циљеви

2. Основна делатност

- 2.1. Набавка књига
- 2.2. Обрада књига
- 2.3. Повећање броја читалаца
- 2.4. Рад са младим читаоцима
- 2.5. Коришћење библиотечких фондова
- 2.6. Заштита публикација
- 2.7. Културна делатност
- 2.8. Сарадња са другим институцијама и установама
- 2.9. Издавачка делатност
- 2.10. Пројекти
- 2.11. Матичне функције Библиотеке
- 2.12. Завичајни и посебни фондови
- 2.13. Рад огранака

3. Рад Управног и Надзорног одбора

4. Развојне потребе и планови

5. Услови за извршење Плана

- 5.1. Простор
- 5.2. Опрема
- 5.3. Кадрови
- 5.4. Финансијска средства

1. Општи подаци

1.1. Делатност

Током сто тридесет шест година свога постојања и рада, Народна библиотека „Стеван Сремац“, најстарија институција културе у овом делу Србије, матична библиотека за територију Нишавског округа, остварила је важну улогу у прикупљању, очувању, заштити, истраживању, проучавању, представљању и коришћењу писане културне баштине, дајући тако велики допринос развијању знања и ширењу, неговању и промовисању културних вредности.

Као јавна и непрофитна институција културе чији је оснивач Град Ниш, Народна библиотека „Стеван Сремац“ остварује општи интерес у библиотечко-информационој делатности и делатности заштите старе и ретке библиотечке грађе у складу са *Законом о култури*, *Законом о библиотечко-информационој делатности*, *Законом о старој и реткој библиотечкој грађи*, *Законом о обавезном примерку публикација*, *Законом о издавању публикација*, *Статутом* и другим подзаконским актима као и општим актима Библиотеке.

Програмске активности Библиотеке реализују се у домену:

- прикупљања, обраде, чувања, представљања, коришћења и обезбеђивања приступа библиотечко-информационој грађи и изворима;
- популарисања и промоције књиге, читања, и слободног приступа информацијама;
- организовања културних програма и активности у циљу презентације библиотечко-информационе грађе и извора;
- организовања и реализовања размене библиотечко-информационе грађе и извора са институцијама и организацијама у земљи и иностранству;
- обављања матичних функција на територији Нишавског округа и пружања стручне помоћи библиотекама;
- организовања и спровођења различитих облика континуираног образовања и стручног усавршавања библиотечко-информационих стручњака, иницирања, координације и евалуације стручних програма и пројеката чији је циљ развој библиотечко-информационе делатности, унапређење рада библиотека;
- обављање послова дигитализације културног наслеђа;
- обављања делатности заштите старе и ретке библиотечке грађе;
- објављивање публикација из области библиотекарства;
- старања о заштити ауторских и сродних права.

Вршиће се усклађивање библиотечко-информационе делатности са постојећом правном регулативом и праћење законских и подзаконских аката.

У домену стручних послова примењиваће се принципи савременог библиотекарства, настојећи да Библиотека буде културни и информациони центар локалне заједнице, са циљем да се обезбеди организован приступ информацијама, како би се задовољиле потребе грађана.

Основни постулат делатности Библиотеке јесте обезбеђивање слободног, подједнаког и неограниченог приступа знању, идејама и информацијама за све грађане, као и активан допринос развоју и неговању демократских вредности грађана у локалној средини. Библиотека ће сарађивати са Оснивачем, те са установама, предузећима и удружењима грађана из окружења. Делатност Библиотеке финансираће се из Буџета Града Ниша и из сопствених прихода, а из републичког буџета кроз откуп књига, из средстава намењених матичној делатности и средствима за реализацију програма на конкурсима за које ће аплицирати код свих нивоа власти. Поред обављања редовне

делатности, због које је и основана као јавна установа културе, наставићемо да улажемо и даље максималан напор за обезбеђивање новог простора и опреме за рад Библиотеке у Нишу.

За ваљано обављање основне библиотечке делатности и њено унапређивање, неопходно је обезбеђивање већег броја књига, више примерака актуелних наслова, савремене референсне збирке, савремене опреме, квалитетног кадра, а изнад свега новог, већег и функционалнијег простора.

1.2. Организација рада

Делатност и послови Библиотеке обављају се у оквиру: Сектора за библиотечку делатност и Сектора за финансијске, правне и опште послове. Сектор за библиотечку делатност чине следећа одељења: Одељење набавке и обраде, Одељење стручне књиге, Одељење белетристике, Одељење серијских публикација, Одељење књиге за децу, Одељење завичајних и посебних фондова, Одељење за матичну делатност, Одељење за развој, Одељење стране књиге, Одељење маркетинга и огранци у Месним канцеларијама Ледена Стена, Медијана и Црвена Звезда.

Органи Библиотеке су: директор, Управни одбор и Надзорни одбор.

1.3. Кадровска структура

Библиотека има 61 запосленог, од којих 52 запослена обављају стручне библиотечко-информационе послове, односно послове заштите библиотечко-информационе грађе и извора и то: 2 дипломирана библиотекар саветника; 13 радника са вишим стручним звањем дипломирани виши библиотекар; 21 дипломирана библиотекар; 4 самостална књижничара; 6 запослених са стручним звањем виши књижничар; 6 запослених са средњим образовањем и основним стручним звањем књижничар. Остале послове (финансијске, правне, техничке, помоћне) обавља 9 радника од чега: 2 запослена са високим образовањем; 1 запослени са вишом школом у складу са раније важећим прописима и 4 запослених са средњим образовањем и 2 са основним образовањем. Два радника, један са VII степеном, а други са завршеном средњом школом, још нису полагали стручни испит.

Двојици радника радни однос мирује јер су на вршењу јавне функције општинских већника.

Научно звање у Библиотеци поседује један магистар наука.

1.4. Програмски циљеви

- Унапређење, развијање и ажурирање свих темељних програмских задатака Народне библиотеке „Стеван Сремац“ у остваривању општег интереса у библиотечко-информационој делатности у складу са важећим законским и подзаконским прописима у домену очувања писаног културног наслеђа, његовог систематског прикупљања, заштите, чувања, описивања, представљања и давања на коришћење, популарисања и промоције књиге, читања и слободног приступа информацијама.
- Усклађивање библиотечко-информационе делатности са постојећом правном регулативом (Закон о култури, Закон о библиотечко-информационој делатности,

Закон о старој и реткој библиотечној грађи, Закон о обавезном примерку публикација); праћење примене законских и подзаконских аката, иницирање измена и допуна постојећих и учешће у доношењу нових закона у домену културе, односно библиотечно-информационе делатности и релевантних подзаконских аката;

- Развијање савременог концепта библиотеке у чијем је фокусу кориснички приступ који подразумева успостављање и развијање механизма за проналажење, идентификовање, одабирање и приступ ентитету који одговара потребама корисника.
- Промовисање библиотечких услуга и програма и добијање повратних информација од корисника активним укључивањем
- Сарадња са сродним институцијама у земљи и иностранству у области размене искустава и стручњака и реализације заједничких програма и пројеката.

2. Основна делатност

2.1. Набавка књига

Одељење набавке и обраде, у 2016. години обавиће послове целокупне набавке монографских публикација за фондове свих одељења Библиотеке, каталошку обраду набављених публикација, физичку обраду и инвентарисање свих монографских публикација, које ће ући у фондове Библиотеке.

За 2016. годину планира се набавка око 7.500 нових књига. Куповином ће се набавити око 3.500 књига, за које је потребно око 2.500.000 динара, од тога око 2.000.000 из буџета Града, док ће износ од око 500.000 дин. бити из сопствених прихода и других извора. Часописи и новине у вредности око 500.000 динара.

Поклоном ће се набавити око двадесет наслова часописа и 4.000 књига. Из Откупа Министарства културе и информисања биће набављено око 2.500 нових књига и око 1.500 из поклона разних дародаваца.

Од сопствених средстава Библиотеке биће набављени појединачни наслови потребни фондовима Библиотеке у вредности око 100.000 динара.

У 2016. години, планирано је да основни начини набавке публикација буде куповина и поклон. С обзиром да у 2014. и 2015. години није било куповине књига, циљ набавке у 2016. години биће да се набави све оно што је пропуштено, да би се наставио континуитет који је Библиотека имала у набавци. Упоредо са тим набављаће се и нови наслови који се буду објављивали. Циљ набавке биће квалитетна библиотечка грађа, која задовољава потребе и жеље корисника и постизање потпуне актуелности фондова.

Из Откупа књига за библиотеке, које обавља Министарство културе и информисања РС, одабраће се од понуђених наслова, оно што је потребно и у вредности која се буде додели Библиотеци.

За све поклоњене књиге, било да су поклон разних дародаваца или су из Откупа министарства културе и информисања, биће урађени Спискови поклоњених књига и процењена њихова вредност. Сувишци поклоњених књига биће припремљени за поклон другим библиотекама.

Поред куповине и поклона, обављаће се и размена књига, првенствено са Народном библиотеком Србије. На овај начин набављају се углавном издања НБС а, књиге за фонд Завичајног одељења и стручна литература потребна за рад.

Приликом целокупне набавке публикација у наредној години, водиће се рачуна о прописаним библиотечким стандардима који се односе на величине фондова појединих одељења библиотеке, о подацима о стању фондова поједних одељења који ће се добити после ревизије, о потребама корисника. Да би се остварили сви циљеви набавке, првенствено актуелност и квалитет набављених књига, Одељење набавке ће непрестано пратити издавачку делатност, прегледаваће каталоге и сајтове издавачких кућа, пратиће захтеве читалаца.

2.2. Обрада књига

У оквиру библиографске обраде књига, биће урађења каталогизација, стручна и предметна класификација свих набављених наслова. Сваки набављени наслов биће претражен кроз лисни и електронски каталог. Наслови који нису нађени у каталозима биће библиографски обрађени уз примену Стандарда за обраду монографских публикација. За сваки нови наслов биће урађен запис у НИБИС-у, из кога ће се штампати каталожки листићи. Упоредо са израдом нових записа вршиће се и ажурирање већ постојећих записа. Израдом каталожког записа за сваки новонабављени наслов ажурираће се база података, формирати електронски каталог и тако пружати информације корисницима о фондовима Библиотеке.

Почеће се са обрадом и инвентрисањем монографских публикација на компакт диску.

Физички ће се обрадити све набављене књиге и инвентарисати.

Поред израде базе података у НИБИС-у, и даље ће се водити и ажурирати централни лисни каталози, алфаветски, прегметни и стручни, што подразумева штампање каталожких листића из НИБИС-а.

Поред рада са корисницима и пружања тражених публикација и информација на Одељењу стручне књиге приоритет је библиотечка обрада публикација које још увек нису унете у електронску базу. Ради се око 6.000 публикација и њихова обрада је у току.

На Одељењу серијских публикација биће настављен рад на креирању, ажурирању и редакцији библиографских записа. Планирано је да се у 2016. години заврши реинвентарисање библиотечко-информационе грађе у електронској бази контролних картона НИБИС. Биће извршена замена лисног електронским каталогом. Потребно је обезбедити, поред класичних (штампаних) облика серијских публикација, приступ електронским изворима, укључујући онлајн приступ часописима, базама података и другим изворима информација. У ту сврху требало би обезбедити слободан приступ Интернету за кориснике, што захтева планирање средстава за набавку, замену или надоградњу постојеће технолошке опреме.

2.3. Повећање броја читалаца

Квалитетна политика набавке библиотечке грађе (књига, сликовница, серијских публикација, некњижне грађе) и ефикасна обрада и класификација, осавремењивање фонда и програма као и прилагођавање дигиталној технологији, обезбедило би боље место Библиотеке у преносу информација, а самим тим и повећање броја чланова. Осим ових претпоставки, томе ће допринети и високо квалитетан програм едукативно-васпитног садржаја, који је детаљно представљен у посебном делу овог програма.

Циљ Библиотеке је да у 2016. години упише нешто више од 2.000 нових чланова. Развијајући основну делатност и кроз континуирани рад у програмској активности, као и константно праћење потреба и захтева корисника, претпостављамо да ћемо овај план и испунити.

2.4. Рад са младим читаоцима

Библиотека кроз Одељење књиге за децу план и програм оријентише према потребама својих корисника, деци, младим читаоцима, али и свима без којих тај рад не би био потпун: родитељима, писцима, културним институцијама и сарадницима из локалне заједнице. Наставиће се са подизањем стандарда у раду са децом, родитељима, а посебно са младима. Планирано је на годишњем нивоу укупно 1.200 нових чланова-деце од најраније животне доби до 15 године.

У 2016. години планиране су следеће активности:

- Популарисање књиге и развијање културе читања кроз различите и плански осмишљене активности:
 - Радионица анимираног филма;
 - Новогодишња радионица;
 - Божићна радионица;
 - Радионица Сретење;
 - Радионица Царски град Ниш;
 - Ускршња радионица;
 - Десет едукативних: Путовање са библиотеком око света-летњи серијал у току три месеца;
 - Шест едукативних и креативних радионица поводом Дечје недеље;
 - Дванаест радионица Читање бајки и цртање;
 - анкетирање деце током неколико месеци
- Културно-уметнички програми поводом значајних датума, важних за књигу, децу, локалну и ширу друштвену заједницу:
 - Међународни литерарно – ликовни конкурс поводом Светског дана књиге за децу (2. априла). Ова година је јубиларна, 15 јубиларни конкурс;
 - Литерарно – ликовни конкурс за најбоље читалачке дневнике Ја имам таленат таленат за читање;
 - Светски дан поезије;
 - Сусрети деце и песника;
 - Светски дан књиге и ауторских права;
 - Национални дан књиге;
 - Међународни дан матерњег језика;
 - Дечја недеља у октобру;
- Гостовање познатих писаца из Србије и иностранства у време Медијана феста.
- Планирано је 12 изложби којима се негује и презентује дечје стваралаштво.
- Објављивање стручних радова.
- Креирање и уређење пријатног амбијента је неопходно ради стварања атмосфере блискости између младих читалаца и библиотеке. У том смислу је неопходно реновирање простора, кречење, фарбање полица, постављање сигурносних камера и стварање бољих хигијенски услови.
- Стварање информативног и комуникационог центра за младе који би користећи савремене комуникационе облике брже долазили до тражених информација.

- У сарадњи са информативним медијима Одељење ће као и до сада радити на популарисању књиге, библиотеке и дечјег стваралаштва у циљу задовољења потреба млађе читалачке публике.

2.5. Коришћење библиотечких фондова

Библиотека ће радити на увећању броја корисника и још бољој промоцији услуга и делатности. Понудом нових и квалитетних књига, сталним и увећаним приливом периодичних публикација, брзом и квалитетном услугом, као и љубазношћу и предусретљивошћу особља, настојаће се да се привуку нови корисници, али и задрже постојећи. Библиотека ће и даље пружати корисницима услуге коришћења интернета, међубиблиотечке позајмице и могућност фотокопирања и скенирања неопходних материјала, као и услуге слепим и слабовидим особама.

Наставиће се дигитализација фонда (формирањем организованих збирки) по критеријумима које треба званично установити: публикације од посебног локалног значаја, публикације од посебног националног значаја, а нису већ дигитализоване, старе и ретке публикације склоне пропадању, грађа за коју се процени да ће изазвати интересовање код читалаца, повезане теме са одређеним битним датумима, годишњицама. Циљ дигитализације је физичка заштита фонда и његово потпуније представљање, као и отвореност за све кориснике, видљивост на мрежи, заштиту оригиналних докумената, међусобно претраживање и интерактивна комуникација на мрежи.

2.6. Заштита публикација

Просторни капацитети библиотеке су максимално попуњени што захтева што хитније решење смештаја публикација.

Током 2015. године Библиотека ће настојати да обезбеди што повољније услове за смештај и заштиту публикација, што подразумева: простор и опрему, осветљење, исправне инсталације, редовно одржавање хигијене, као и предузимање мера заштите од пожара.

Вршиће се заштита библиотечког материјала, нарочито периодике и некњижних јединица, фасциклирањем периодике, улагањем фотографија и разгледница у адекватне фолије и аудио-визуелне грађе у одговарајуће полице и држаче. Као привремена мера заштите периодичних публикација вршиће се фасциклирање и корицење дневних, недељних, двонедељних листова, ревијалних магазина и часописа, као и прекоричавање. Скенираће се најугроженији наслови старих и ретких публикација, као и завичајних периодичних издања.

Планирана је дезинсекција и дератизација простора.

Напомена: наведене активности ће се спроводити само у оквиру расположивих услова простора, опреме и финансијских средстава, који нису задовољавајући.

2.7. Културна делатност

Једна од основних делатности Библиотеке јесте реализација културно образовних програма у циљу подстицања и промоције читања и књиге.

У 2016. години Библиотека планира двадесет књижевних догађаја, три предавања, један стручни скуп, као и десет изложби. Књижевне вечери, трибине и предавања биће посвећене не само делима из области белетристике већ и садржајима који се баве различитим областима науке и уметности.

У циљу што боље информисаности и праћења промена у библиотекарству планирају се посете јавним библиотекама Србије. Планира се и похађање стручних семинара које буде организовала Народна библиотека Србије као и учешће на традиционалним сусретима библиографа. Библиотека ће организовати и колективни одлазак на Међународни сајам књига у Београду.

Сва одељења Библиотеке ће се укључити у организовање културних догађања изложбама, поставкама, програмима, саветовањима итд. Библиотека ће, као и до сада, обележити: Светски дан поезије (21. март), Светски дан књиге (23. април), Светски дан књиге за децу (2. априла), Дечју недељу у октобру, Дан библиотекара (14. децембар). Биће организоване већ традиционалне: Радионица цртаног филма, Радионица стрипа, Оригами радионица, Књижевна радионица за одрасле, конкурс за избор најбољих читалачких дневника „Ја имам таленат-таленат за читање“, Фестивал поезије на дијалекту „Преображенско појање“. Библиотека ће, организујући своје кутке, бити доступна и станарима Геронтолошког центра, посетиоцима преноћишта Спортског центра Чаир, купачима на базенима Чаир у оквиру пројекта „Библиотека на базену“ и другим недосегнутим корисницима. Биће организовани програми и изложбе поводом обележавања годишњица и јубилеја: Сретењски Устав, Милена Павловић Барили, Јелена Димитријевић, Корнелије Станковић, Алберт Ајнштајн, Други српски устанак, Бечки конгрес, Арчибалд Рајс, Фридрих Енгелс, Луј Пастер, Милева Марић Ајнштајн, Надежда Петровић, Стеван Сремац и Момо Капор.

У току маја месеца организоваће се велика акција „Ниш чита“.

У оквиру Америчког кутка, Француског института-Огранак у Нишу и Културног центра Латинске Америке у Нишу планирају се: предавања о актуелним научним темама, представљање књижевних дела и стваралаца, пројекције играних филмова, пројекције документарних филмова, радионице, зидне новине, саветодавне сесије и представљање центра другим организацијама. Тему активности и средства за њихову реализацију обезбеђују амбасаде.

2.8. Сарадња са другим институцијама и установама

Наставиће се активна сарадња са Машинским факултетом Ниш у исправци и дорађивању програма НИБИС.

Традиционална сарадња са Универзитетском библиотеком “Никола Тесла” ће бити настављена и ове године. У стручном делу посла библиотеке размењују библиографске податке о појединим публикацијама, своје сувишке дају у размену а постоји и размена искустава око свакодневних проблема.

Библиотека тесно сарађује са Народним музејом, Нишким културним центром, Студентским културним центром, Народним позориштем, Позориштем лутака, Галеријом савремене ликовне уметности, основним и средњим школама, Војском Србије, Геронтолошким центром, Казнено поправним заводом у Нишу и др.

И даље ће се развијати сарадња са библиотекама из Србије. Наставиће се већ започета добра сарадња са библиотекама из Сливена, Софије и Великог Трнова у Бугарској, Градском библиотеком „Браќа Миладиновци“ из Скопља, као и успостављање нових контаката са библиотекама у региону.

2.9. Издавачка делатност

Планирано је штампање и објављивање два броја часописа *Библиозона*.

У 2016. години биће објављен *Билтен приновљених књига 2015*, Год. 8 бр. 16 и *Билтен приновљених књига 2016*, Год. 9 бр. 17. У штампаном облику биће по 10 примерака, који ће се доставити Народној библиотеци Србије, свим одељењима Библиотеке и огранцима, а електронски облик публикација биће доступан на сајту Библиотеке.

Завршиће се израда Збирке уметничких каталога у Завичајном одељењу. Публикација ће бити штампана у оквиру едиције Завичајна ризница.

Планира се штампање Каталога збирке Сану, као и збирка приповедака из живота старог Ниша „Стари вакат“.

Планира се штампање монографије поводом 15 година одржавања литерарно-ликовног конкурса, који се одржава поводом обележавања Светског дана књиге за децу.

Издаће се друго, допуњено издање публикација: Црква и држава у време Константина Великог и Император Константин Велики и Милански едикт из 313. године.

Планира се штампање Рукописа живота (Критика о поезији Мирослава Тодоровића), приређивача Душана Стојковића.

2.10. Пројекти

Библиотека ће конкурисати са следећим пројектима:

- „LISTY“ и Проширено и допуњено издање „Каталога периодике 1827-1945 (пројекти Одељења серијских публикација);
- „FEMICIKL“ (пројекат Одељења стране књиге);
- „Ко то тамо чита“-(пројекат се односи на набавку библиобуса);
- „Битка код Капорета“- израда фототипског издања и „Караџић“-израда каталога завичајног часописа;
- „Умрежавање библиотечких огранака“ (пројекат Одељења белетристике);
- „Волим те зелено“ (пројекат Одељења стручне књиге);
- „Роми у библиотечким збиркама“ и БДП - Библиотека део породице (пројекти Одељења набавке и обраде);
- Збирка уметничких каталога у Завичајном одељењу и Оглашавање у нишкој штампи у 19. и првим деценијама 20. в. (пројекти Одељења завичајних и посебних фондова);
- Библиографија Првог српског устанка у фондovima Народне библиотеке “Стеван Сремац”у Нишу;
- Библиографија Другог српског устанка у фондovima Народне библиотеке “Стеван Сремац”у Нишу.
- „Књига је у моди“, „Лето у дечјој библиотеци“, „ХТЦ систем учења“ (пројекти Одељења књиге за децу)

2.11. Матичне функције Библиотеке

Народна библиотека “Стеван Сремац“ из Ниша је носилац библиотечно-информационог система на територији Нишавског округа на основу *Решења о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечно-информационој делатности.*

Библиотека прати, координира и планира развој мреже јавних, школских и специјалних библиотека на територији Нишавског округа, врши увид у стање и услове, врши надзор над њиховим стручним радом, стара се о сталном стручном усавршавању библиотечно-информационих стручњака и пружа одговарајућу стручну помоћ. У Централни регистар библиотека Србије уписане су деведесте четири организационе библиотечке јединице Нишавског округа, од којих су осамдесет шест у функцији (јавне, школске, специјалне, стационарни библиотечки огранци и један покретни).

У циљу унапређења целокупне библиотечке мреже Библиотека сарађује с локалном самоуправом, установама културе и образовања, физичким и правним лицима, прати стање и проучава потребе и услове рада у библиотекама и предлаже мере за унапређење рада уз дугорочну и краткорочну стратегију развоја. Функцију матичности врши на територији пет градских општина у Нишу (Медијана, Нишка Бања, Палилула, Пантелеј и Црвени крст) и општинама: Алексинац, Гацин Хан, Дољевац, Мерошина, Ражањ и Сврљиг.

Одељење за матичне послове у 2016. години планира вршење четрдесет надзора над стручним радом библиотека Нишавског округа и других установа чије организационе јединице обављају библиотечно-информациону делатност, као и два увида у стање и услове за обављање библиотечно-информационе делатности установа у оквиру којих се врши функција јавне библиотеке. Надзори ће бити извршени у две јавне, двадесет пет библиотека основних школа, десет библиотека средњих школа и у једној специјалној библиотеци. Надзорима ће бити обухваћени организациони, просторни, кадровски и други услови за рад и развој библиотечно - информационе делатности у односу на важеће законске прописе, подзаконска акта, правилнике, упутства и стандарде који регулишу обављање библиотечно-информационе делатности у Републици Србији.

Број увида у стање и број стручних помоћи на терену зависиће од потреба и захтева библиотека Нишавског округа, као и процене Одељења за матичне послове. Радници Одељења ће пратити и проучавати стање, потребе и услове и на основу стеченог увида доносити закључке, предлоге и одлуке. Увид и помоћ се односе на просторно и стручно уређење, организацију рада, финансирање, стање библиотечког кадра и решавање статуса библиотека.

Министарству културе и информисања Републике Србије и Народној библиотеци Србије ће, поред годишњег плана и програма рада реализације матичних послова, редовно бити достављани детаљни тромесечни и годишњи извештаји о раду Одељења за матичне послове Народне библиотеке “Стеван Сремац”. Записници о извршеним надзорима над стручним радом, увидима и пруженој стручној помоћи библиотекама, са закључцима и предлозима мера, биће уредно достављани библиотекама у којима су вршени и Одељењу за истраживање и развој библиотечког система Народне библиотеке Србије.

Почетком године доставиће се анкетни упитници за снимање тренутног и стварног стања свим библиотекама Нишавског округа планираним за вршење надзора током 2016. године. На основу анкетних података и података добијених надзорима и

увидима током 2015. године, као и годишњих извештаја општинских јавних библиотека, израдиће се статистички прегледи за потребе Одељења, који ће затим бити унешени у Програмски пакет "Мрежа библиотека Србије" за 2015. годину.

Народна библиотека "Стеван Сремац" у Нишу, као матична библиотека за Нишавски регион и седиште Подружнице Библиотекарског друштва Србије за Ниш, Врање, Лесковац, Пирот и Прокупље, има стални задатак очувања, унапређења, развоја и одрживе употребе културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности у Републици Србији на регионалном и локалном нивоу. Да би остварила све ове циљеве, Народна библиотека ће, уз помоћ Одељења за матичне послове, обављати усавршавање кроз реализацију различитих едукативних програма, обука и консултација с дефинисаним темама, припремљеним наставним материјалима и најстручнијим предавачима. Нагласак је на практичном аспекту тема, па ће се рад махом одвијати у облику радионица и семинара намењених обуци за одређене послове. Сваки програм биће опремљен одговарајућом литературом и приручницима.

Стално стручно усавршавање у библиотечко-информационој делатности је нови облик на плану стручног усавршавања библиотечко-информационих стручњака који је утврђен *Законом о библиотечко-информационој делатности*. Законска обавеза запосленог на пословима у библиотечко-информационој делатности (књижничар, виши књижничар, библиотекар) је да годишње оствари најмање шест радних сати сталног стручног усавршавања, сагласно члану 2. тачка 3 *Правилника о сталном стручном усавршавању у библиотечко-информационој делатности*. Имајући у виду законску обавезу непрекидног старања о сталном стручном усавршавању библиотечко-информационих стручњака, Одељење за матичне послове планира реализацију два акредитована програма образовне обуке напредног нивоа.

С Одељењем за истраживање и развој библиотечког система Народне библиотеке Србије биће настављене даље редовне и интензивне стручне консултације. Радници Одељења за матичне послове наставиће сарадњу са Заједницом матичних библиотека Србије и посебно се ангажовати у раду Библиотекарског друштва Србије преко комисија, секција, Подружнице и Управног одбора.

Наставиће се сарадња и практична размена искустава с другим матичним библиотекама, а све у циљу унапређења трајног и систематског рада на развоју библиотечко-информационе делатности. Посебна пажња биће посвећена размени искустава у области дигитализације библиотечко-информационе грађе и извора, као дела културног наслеђа.

Радници Одељења ће посебну пажњу посветити сталном личном стручном усавршавању, благовремено пратити све новости у библиотечко-информационој делатности, вршити препоруку набавке најновије издавачке продукције из области библиотечко-информационе делатности за потребе Народне библиотеке "Стеван Сремац" и осталих библиотека с подручја матичности и присуствовати и учествовати у раду свих значајнијих стручних скупова.

Обављаће се целокупна међубиблиотечка позајмица библиотечке грађе за потребе библиотечко-информационих стручњака и корисника свих библиотека у Србији и иностранству.

С кандидатима за полагање стручног библиотекарског испита обављаће се стручне консултације, пружати помоћ у избору тема за писани рад, достављати распоред семинара, неопходна документација и литература. На крају стручног оспособљавања за све кандидате ће се организовати седмодневна практична обука класификације и каталогизације библиотечке грађе. Одељење за матичне послове ће пратити и приправнички рад свих библиотечких радника у Нишавском округу.

2.12. Завичајни и посебни фондови

Набавка књига, перидике, некњижне грађе и документационог материјала вршиће се на основу стандарда за Завичајна одељења и Закона о обавезном локалном примерку као и досадашњих резултата Одељења. Набавка грађе се углавном одвија поклоном и у извесној мери путем локалног обавезног примерка. Претпоставља сталну комуникацију са издавачима, културним институцијама, школама, факултетима, приватним лицима-антикварима, као и праћење различитих манифестација и догађаја од значаја за културу града у циљу прикупања документационог материјала.

Планом за 2016. годину обухвата се могућа понуда старе и ретке књиге, периодике и сликовне грађе па се узевши у обзир претходне године, планира принављање око 400 монографских публикација, 60 наслова периодике у око 200 свезака и 200 јединица некњижне грађе. Планира се и размена са другим библиотекама као вид набавке грађе. Нарочито се очекује прилив одређеног броја књига из Народне библиотеке Србије.

Током 2016. године вршиће се редовни послови каталогизације нових јединица некњижне грађе, монографских публикација из Посебних збирки, старе и ретке књиге, рукописа, графике и периодике. Радиће се на потпуној обради библиотека целина, као и на редакција каталога у смислу допуне непотпуних записа предметним одредницама ради лакшег претраживања, пре свега корисничког. Вршиће се израда дела БИС-а за обраду и инвентарисање документационог материјала који чини значајан део некњижне грађе Завичајног одељења, као и почетак уноса података у НИБИС базу.

2.13. Рад огранака

У 2016. години огранци при Месним канцеларијама Ледена Стена, Медијана и Црвена Звезда обављаће своју редовну делатност чување и пружање на коришћење библиотечке грађе. Акцент у раду огранака је рад са корисницима, уз посебно ангажовање на популарисању читања и масовнијем учлањивању грађана тог подручја у Библиотеку. Оствариваће се контакти са локалном средином у смислу активнијег рада Библиотеке и њеног популарисања међу становништвом.

Планирана је реализација огранака у ГО Пантелеј (Матејевац и Пантелеј), а биће настављени разговори са Општином Нишка Бања о могућем отварању огранка на њиховој територији.

Радиће се на обогаћивању књижних фондова у огранцима, а по потреби обезбеђиваће се дневна штампа за читаонице. Пројекат „Умрежавање библиотечких огранака“ допринео би повезивању истих са матичном Библиотеком. Настојаће се да се поправе општи услови за рад и боравак у просторијама огранака, у смислу побољшања грејања, кречења и слично, у оквиру финансијских могућности Библиотеке.

2.14. Општи, правни и финансијски послови

Библиотека ће обављати опште и административне послове пратећи законске прописе. Планирано је усклађивање свих нормативних аката са Законом о култури и Законом о библиотечко-информационој делатности, као и важећом законом регулативом. Поступиће се у складу са одредбама ових Закона, како би се обезбедила законитост у раду Библиотеке. Ажурно ће се водити евиденција о присутности

запослених, обављати сви послови везани за обавезе и права из рада, пријем, разврставање и слање поште, систем јавних набавки функционисаће у складу са Законом о јавним набавкама и сл. У складу са законском регулативом, тачно и у одређеном року биће извршавани сви финансијски и књиговодствени послови.

Напомена: ради квалитетног обављања правних и рачуноводствених послова, и пословања у законским оквирима, неопходно је запослити два нова извршиоца, на чему је Библиотека инсистирала од маја 2015. године, и то: секретара и службеника за јавне набавке (наведене послове сада обавља директор Библиотеке, што је огромно оптерећење и противно регулативи).

3. Рад Управног и Надзорног одбора

Управни и Надзорни одбор деловаће у оквиру својих обавеза и овлашћења прописаних законом, у циљу унапређења делатности Библиотеке, њеног развијања и напретка, као и добробити колектива.

4. Развојне потребе и планови

Библиотека ће у 2016. години приоритетно радити на остваривању своје основне делатности прописане Законом ради обезбеђивања услова за остваривање права грађана на слободу изражавања и на стицање и коришћење знања. Стога ће бити уложен напор, уз пуну сарадњу са оснивачем, на пословима решавања просторних проблема библиотеке, који су започети у 2009. години. Нов, савремен, функционалан и економичан простор јесте неопходан основ за даљи развој библиотечке делатности и реализацију Програма рада у 2016. години.

Предвиђено је сређивање дворишта које се налази у изузетно лошем стању, до те мере да је угрожена безбедност корисника и запослених. Библиотека планира уградњу бехатон плоча, које су мобилне и приликом отпочињања радова на првој фази доградње новог објекта у дворишту, исте би биле склоњене, до окончања радова.

Библиотека планира у 2016. години, у сарадњи са Градом и ресорним министарствима, да реализује пројекат доградње новог објекта у дворишту Библиотеке, као и реконструкцију и надоградњу постојеће зграде установе. У 2011. години израђен је Главни пројекат па Библиотека планира, отпочињање прве фазе радова: доградњу новог простора у дворишту Библиотеке и подрумског простора за потребе Дечије библиотеке и депоа за смештај књига.

И даље, иако је власник објекта у улици Јеронимова бр. 1, легата Владике Јеронима Јовановића, Библиотека није у могућности да користи овај свој простор. Како је објекат од историјске важности за Град, неопходно је учинити све потребне мере да Библиотека своју делатност обавља у предметном простору, те је нужно да Град Ниш пронађе могућности како би постојећи станари били исељени из предметног простора.

5. Услови за извршење Плана

5.1. Простор

Динамичан информационо-технолошки развој намеће темпо који Библиотека, у постојећем простору и са расположивом опремом, не може да прати. Принципи савременог библиотекарства предвиђају интерактиван однос корисника, библиотечког

радника и библиотечке грађе, али услови у којима се размена информација данас обавља у Библиотеци тешко да се могу назвати савременим. Величина простора није једини проблем у раду. Много више сметњу представља нефункционалност и лоша распоређеност просторија, њихов недовољан број, те опште лоше стање у коме се оне тренутно налазе. Простор за смештај публикација је недовољан, недостаје простор за рад библиотечких радника. На Одељењу књиге за децу постојећи простор нити је адекватан, нити се налази на примереном месту за децу.

Развој делатности Библиотеке увелико је превазишао простор у коме се она налази. Постојећи простор представља ометајући фактор у њеном даљем развоју јер ограничава коришћење могућности које пружа садашњи ниво техничког и технолошког, као и стручног библиотечног напредовања. Простор Библиотеке и њену опремљеност требало би знатно повећати, осавременити, учинити функционалним, економичним и естетски привлачним.

Решавање горе наведених проблема наставиће се и у 2016. години, а свакако и у годинама које следе. Поред обезбеђивања новог простора, неопходно је приступити његовом унутрашњем уређењу и опремању. Огранци Библиотеке немају квантитативно изражен проблем простора, али је он испољен у квалитативној димензији.

5.2. Опрема

За комплетно модерно и функционално опремање читаоничког простора неопходна је набавка пултова за издавање, столова и столица, гарнитура за читање дневне штампе, држача за периодику, полица за књиге, гардеробе, одговарајућих мердевина, система за обезбеђење. Модернизација опреме за делатност Библиотеке биће предмет посебног разматрања када се актуелизује опремање новог простора за рад Библиотеке.

Набавка опреме у 2016. години биће реализована у складу са *Програмом капиталних инвестиција у нефинансијску имовину* који доноси Управа за културу.

Напомена: Библиотека ће у 2016. години бити приморана да, након контроле инспекције образоване при пореској управи, а ради контролисања коришћења лиценцираних софтвера, уђе у процедуру замене рачунара без потребних лиценци, рачунарима са лиценцираним софтверима. Наиме, Град је још 2009. године обезбедио само upgrade лиценце, због чега је установа суочена са озбиљним проблемом.

5.3. Кадрови

Приоритет представља решење проблема насталог након именовања досадашњег секретара установе, на функцију директора. У том смислу изражена је потреба за хитним пријемом једног извршиоца, дипломираног правника, као и једног службеника за обављање послова јавних набавки.

Последњих неколико година Библиотека бележи стални пораст броја пружених услуга, односно посета у простору од преко хиљаду квадрата. Овај податак оправдава потребу за упошљавањем још најмање једне хигијеничарке, чиме би се постигла целодневна покривеност објекта у том сегменту рада.

После одласка радника из књиговезнице у пензију, постоји оправдана потреба за запошљавањем и једног књиговесца, који ради пре свега на примарној заштити библиотечног фонда.

5.4. Финансијска средства

Реализација овог Плана рада биће у складу са Финансијским планом за 2016. годину.

Драгана Петровић
Председница Управног одбора
Народне библиотеке
„Стеван Сремац“ Ниш